חזקת הבתים פרק שלישי בבא בתרא מח.

יקריב אותו. קרא יתירא דהא כתיב לעיל זכר תמים יקריבנו ומצי למיכתב יקריבנו אל פתח אהל מועד לרצונו לפני ה׳: **מלמד שכופין אותו.** להקריב מה שנדר: **עד שיאמר רוצה אני.** אלמא היכא דכופין אותו עד דאמר מתוך יסורין רוצה אני היה לרצונו דגמר בלבו להקריב. והוא הדין לזביני אם אמר רוצה אני הוי זביני דגמר בלבו להקנות: **דיהיו ליה כספרא.** וכי אמר רוצה אני ולאי בלב אלם קאמר: **וכן אפה אומר בגיטי נשים.** כהנך דתנן (כתובות עז:) ואלו שכופין אותו להוציא מוכה שחין ובעל פוליפוס דכופין ומכין אותו עד שיאמר רוצה אני דוגמין) מדעתו משמע: **דלמא.** התם נמי כי אמר רוצה אני גמר בלבו לגרשה דמצוה קעביד מאחר שחייבוהו חכמים להוציא: **אלא.** רב הונא מסברא דידיה קאמר דמתוך יסורים גמר בלבו ומקני הואיל ואיכא תרתי יסורים ומתן מעות דלא מפסיד מידי: **גט המעושה.** שכופין אותו לבעל להוציא. אם בישראל הוא כשר שכפוהו ישראל וכגון דאמר רוצה אני: **בעבו"ס פסול.** ואע"ג דאמר רוצה אני. וקא ס"ד דמקשה דבישראל כשר משום דמצוה לשמוע דברי חכמים ובעבו"ס פסול כיון דליכא מצוה אגב אונסי׳ לא גמר (ג) ומקנה ומגרש וקשיא לרב הונא דכיון) דליכא מצוה לא מקני אגב אונסיה: **ובעבו"ס.** אם אנו רוצים לכופו על ידי עכו"ס ויהיה הגט כשר מלמדים אנו לעכו"ס שיאמרו לו עשה מה שישראל אומר לך דהשתא נמי מצוה לשמוע דברי חכמים: **הכא נמי נימא אגב אונסי׳ גמר ומגרש.** דהא לא מפסיד מידי דומיא דזביני שמקבל דמי שדהו דכיון שאשתו שונאתו ובלא גט נמי לא תעמוד אצלו וגט זה אינו אלא להתירה לאחרי׳ לא מפסיד כלום: **אפילו בעבו"ס כשר.** דאגב אונסיה גמר וגרש דלא מפסיד מידי כדפרישית: **פסול.** מדרבנן ולריכה גט אחר ומיהו אם פשטה ידה וקבלה קדושין מאחר לריכה גט מזה ומזה: **וסולה עלמה ביד עכו"ס.** להמניף לו ולזנות עמו עד שיכריח את בעלה לגרשה: **נימא אגב אונסיה.** דסיקריקון גמר ומקני בעל הבית כיון דייהיב ליה זוזי ולא מפסיד מידי דהיינו תלייהו חכין: **מודה שמואל דהיכא דייהיב ליה זוזי.** זה הלוקח מן הסיקריקון כשחזר ולקח מבעל הבית יהב ליה זוזי לבעל הבית דאגב דמקבל דמקבל זוזי גמר ומקני דהיינו תלייהו חכין אבל בלא מעות לא גמר ומקני דהא רב הונא נמי תלייהו חכין קאמר אבל תלייהו והיב לא הוי מתנה: **ולרב כיבי דמסיים.** לעיל (מז:) במילתיה דרב נחמן דאמר גזלן שהביא ראיה אין ראייתו ראיה ואין מעמידין שדה בידו ואוסיף רב ביבי אבל מעות יש לו לגזלן שנתן לגנב אלמא ס"ל לרב ביבי דאפי׳ נתן הגזלן לגנב מעות לא קנה דתלייהו וזבין לא הוי זביני והוא הדין להך משנה דסיקריקון דאי נתן הסיקריקון או הלוקח ממנו לבעל הבית מעות דמי השדה לא קנה וקשיא לרב הונא: **מימרא הוא.** שהיה אומר משום אחריה ואינה לא משנה ולא בריתא. ואי הוה אמר לה רב ביבי משמיה דנפשיה הוה מהדר גמרא גברא אגברא קרמית בתמיה: בשדה

יקריב אותו מלמד שכופין אותו יכול בעל כרחו תלמוד לומר לרצונו הא כיצד [א]כופין אותו עד שיאמר רוצה אני ודלמא שאני התם דניחא ליה דתיהוי ליה כפרה ואלא מסיפא [ב]וכן אתה אומר בגיטי נשים [ב]כופין אותו עד שיאמר רוצה אני ודלמא שאני התם [ג]דמצוה לשמוע דברי חכמים אלא סברא הוא אגב אונסיה גמר ומקנה מותיב רב יהודה [ג]גט המעושה בישראל כשר [(ד)] [ד]ובעבו"ם פסול [ה]ובעבו"ם חובטין אותו ואומרין לו עשה מה שישראל אומר לך ואמאי התם נמי נימא אגב אונסיה גמר ומגרש הא איתמר עלה [ד]אמר רב משרשיא דבר תורה אפילו בעבו"ם [(ב)] כשר ומה טעם אמרו בעבו"ם פסול כדי שלא תהא כל אחת ואחת הולכת ותולה עצמה ביד עכו"ם ומפקעת עצמה מיד בעלה מותיב רב המנונא [ה]לקח מסיקריקון וחזר ולקח מבעל הבית מקחו בטל ואמאי התם נמי נימא אגב אונסיה גמר ומקני הא אתמר עלה [ו]אמר רב לא שנו אלא דאמר ליה לך חזק וקני אבל בשטר קנה ולשמואל דאמר אף בשטר נמי לא קנה מאי איכא למימר מודה שמואל היכא דיהב זוזי [ז]ולרב ביבי דמסיים בה משמיה דרב נחמן קרקע אין לו מעות יש לו מאי איכא למימר רב ביבי [ח]מימרא הוא ומימרא לרב הונא לא סבירא ליה אמר רבא הלכתא תליוהו וזבין זביניה זביני ולא אמרן אלא בשדה

[(ד)] **אילימא** מהא דתניא יקריב אותו. ואי"ת אי מהכא גמר אפילו תליוהו ויהיב נמי ממנה הוי וההיא דסיקריקון מוכח דאיתיה ממנה והיה ר"י רולה לתרץ דהכא הוי כמו מכר דהא יש לו כפרה מתת הקרבן וקונה הכפרה ומגיטו נשים דנשי למיגמר מיניהו הוי נמי כמו מכר שנפטר על ידי כך משאר כסות ועונה אבל אי אפשר לומר כן דא"כ גט מעושה שלא כדין נמי יהא כשר והתמגרש (גיטין דף פח: וש"ס) אמר שמואל דפסול ומיתרץ ר"י דכל דבר שהוא מחוייב לעשות הוי כמו מכר והכא הרי הוא מחוייב להביא קרבן ולקמן נמי מחוייב הוא לגרש את אשתו דמיירי בהגהו שכופין אותן להוציא אבל שלא כדין הוה כמו מליוהו ויהיב דלא הוא מתנה:

יקריב אותו מלמד שכופין אותו.

לא דמי להא דאמר בפ׳ שור שנגח ארבעה וחמשה (נ"ק דף מ.) חייבי חטאות ואשמות אין ממשכנין אותן משום דכיון דלכפרה קאתו לא בעי משכוני דדוקא חטאות ואשמות שבאות על חטא לא בעי משכוני שרולה שמאותו חטא יהיה לו כפרה אבל הכא נדר או נדבה אינן מכפרים והא דקאמר ניחא ליה דתיהוי ליה כפרה היינו ממה שנדר שאם לא ישלם נדרו עונו יש והא דאמר בתורת כהנים וזבחים (דף ו.) וביומא (דף לו.) דעולה מכפרת על חייבי עשה הא אמר בפ"ק דזבחים (דף ז:) דעולה דומן היא ולא מכפרת מקופיא (ה) מכפרת מקיבעא לא מכפרת (ו): **אלא** סברא הוא דאגב אונסיה גמר ומקני. ואי"ת כיון דמסברא ידעינן דאגב אונסיה גמר ומקני אמאי אילטריך קרא גבי קרבן למיכתב דכופין אותו וי"ל דאי לאו קרא הוה אמינא אע"ג דגמר ומקני כיון דאינו מתרלה אלא על ידי כפייה פסול הוא לגבי מזבח דזבח דשעיר הוא קמ"ל שהקרבן נרלה: **גט** מעושה בישראל כשר בעבו"ם פסול. נסיפא מסיים ובעבו"ס חובטין אותו ואומרים לו עשה מה שישראל אומר לך ויש מפרשים דהוי פירושא דרישא כילד בעבו"ס פסול (ז) חובטין אותו ואומרים לו כו׳ ואין נראה דא"כ אדפריך ליה הכא מסיפא ליסייעיה מרישא דקתני ובישראל כשר דאגב אונסי׳ גמר ומקני וכי תימא (ז) דבישראל כשר משום דמצוה לשמוע דברי חכמים דא"כ בעבו"ס נמי אמאי פסול והא חובטין אותו לעשות דברי חכמים ונראה לר"י דהכי קאמר דבעבו"ס נמי כשר וכגון שאומר לו עשה מה שישראל (ח) אומר לך וכן מפרש בהלכות גדולות והכי מוכח בתוספתא דקתני ובעבו"ס חובטין אותו ואומר לו עשה מה שפלוני אומר לך משמע דעל פי ר׳ פלוני שהוא חכם חובטין אותו וכשר הוא שהוא אומר להם לאחובטו וכן משמע (ט) בירושלמי דגיטין דקאמר התם רב אמר ישראל שעשה כמעשה עכו"ס כשר באומר איי זן ואיי מפרנס תנא ר׳ חייא עכו"ס שעשו כמעשה ישראל פסול ואפי׳ אמר איי זן ואיי מפרנס הדא מתני׳ אמרה כן ובעבו"ס חובטין אותו ואומר לו עשה מה שישראל אומר לך ולא מה שאני אומר לך והא דאמר בגיטין (דף פח:) לפניהם ולא לפני עכו"ס כיון שהעישוי על פי דייני ישראל לאו היינו לפני עכו"ס דלפני עכו"ס היינו כשהעישוי נעשה על פי דייני עכו"ס (י): **דבר** תורה **אפילו** בעבו"ם כשר. דכיון דבדין מעשים כאותן שכופין אותו להוציא דבישראל נמי אי שלא כדין מעשה פסול כדאמר שמואל בהמגרש (גיטין דף פח: וש"ס) ואי"ת ומאי נפקא מינה אם תולה בעבו"ס ומפקעת עצמה מיד בעלה כיון דבדין עבדה וגם מכשים היו כופין אותו להוציא וי"ל דגזרו כדין אטו שלא כדין ואי"ת לההוא טעמא דמפרש בהמגרש דבעבו"ס פסול דבר תורה משום לפניהם ולא לפני עכו"ס ועבו"ס לאו בני עישוי נינהו מקשה ליה לרב הונא אמאי פסול נימא דאגב אונסיה גמר ומגרש וי"ל כיון שעל ידי כפייה עכו"ס נותנו הוי שלא כדין ושלא כדין הוי כמו מתנה כדפרישית לעיל ואי"ת ואמאי מייתי הכא דרב משרשיא ההוא דהתם הוה ליה לאיתויי (ט) דהא אמר התם דהא דרב משרשיא בדותא היא וי"ל דלפי סברת המקשה דחשיב עכו"ס בני עישוי ממרן לו דפריך ליה בעבו"ס אמאי פסול ואי לאו דבני עישוי נינהו לא הוה פריך ולא מידי דהוי כמו מתנה ולסברתו משני ליה כדרב משרשיא: **הא** איתמר עלה אמר רב לא שנו. תימה לרשב"א דמשמע דלא אמר רב הונא תליוהו וזבין זביניה זביני אלא בשטר אבל בלא חזק וקני לא הוי ואם לי אמר ועוד הקשה דקאמר ומודה שמואל היכא דיהב זוזי משמע דלרב קני אפי׳ לא יהיב זוזי ואמאי והא תליוהו ויהיב לא הוי מתנה ותיכף דבהכי פליגי רב ושמואל דקסבר רב דאי לאו דיהיב זוזי לא הוה עביד דמחמת אונס עביד שטר אבל אחריות לא היה מקבל כדאמר בהנזקין (שם דף נח.) עד שיכתוב לו אחריות נכסים: **אמר רבא** הלכתא תליוהו וזבין זביניה זביני. לאו דוקא נקט תליוהו דאפילו בלא יסורין אלא מחמת אונס ממון כי ההוא מעשה דפרדיסא (לעיל דף מ:) הוי זביני ואם מסר מודעה לא הוי זביני דקיימא לן כרב הונא [דבתגינן] מודעה אזביני כדפירש הקונטרס ודוקא מכר אבל מתנה תליוהו ויהיב לא הוה מתנה אפילו לא מסר מודעה אי דידעי עדים אונסיה והיכא דמסר מודעה אפי׳ לא ידעי אונסיה כתגינן וכן בגיטין והיכא

מסורת הש"ס

(א) [ינמות קו.] קדושין נ. ע"ש ערכין כא., (ב) [ינמות כ. יב"ג], (ג) [ינטין מח.; (ד) [שם], (ה) [שם נה.], (ו) [שם נח.], (ז) [לעיל מז.], (ח) [ינטין מב.], (ט) [דכתים כד., י) ל"ל: לרב הונא דהיכא דליסת. רש"ל, (כ) [וע" תוס' ר"ה ו. ד"ה יקריבו], (ל) [נחוס' דינטין מח. ד"ה ובעבו"ס מיתו הירושלמי בהיקן ופר' מהר"ם], (מ) [וע" תוס' ינטין מח: ד"ה ובעבו"ס חובטין].

תורה אור השלם

1 אם עלה קרבנו מן הבקר זכר תמים יקריבנו אל פתח אהל מועד יקריב אתו לרצנו לפני יה׳: ויקרא א ג

הגהות הב"ח

(א) גמ׳ בשמעלא כשר בעבו"ם כנ"ל ולות ר׳ נמחק: (ב) שם דבר תורה אפילו בעבו"ם נמי כשר: (ג) רשב"ם ד"ה בעבו"ם פסול וכו׳ לא גמר ומגרש כנ"ל ותיבת ומקנה נמחק: (ד) תוס׳ ד"ה אלא מסא דמגיא יקריב: (ה) ר"ה יקריב וכו׳ מקופיא. ג"כ פי׳ בפרה מכפרת אבל עדיין קפריה ולפה פי׳ פ"ק דזבחים: (ו) ר"ה גנו וכו׳ מלמד בעבו"ם פסול כגון אם מוכנין אותו: (ז) בא"ד וכי תימא דשעמא דבשמעלא כשר: (ח) בא"ד עשה מה שישראל פלוני אומר לך וכו׳ דאל פי רב פלוני: (ט) ר"ה דבר וכו׳ הוי ליה לאיתויי הבא דהא אמר:

מוסף רש"י

יקריב אותו. אל פתח אהל מועד יקריב אותו, קרא יתירא הוא, דהא כתיב נרשיא יקריבנו (ר"ה ו. ובעריכין קדושין נ.). מלמד שכופין אותו. לקיים דברי נדרו (קדושין נ.). המעושה. כחוקה (גיטין פח:). ותולה עצמה ביד עכו"ם. שוכנת עובד כוכבים אגם לכוף בעלה לגרשה ופטר עליו בפקיפין (שם).

עין משפט נר מצוה

קפא א מי׳ פ"ד מהל׳ מעשה קרבנות הל׳ מז

קפא ב ג מי׳ פ"ב מהל׳ גירושין הל׳ כ סמג עשין כ טוש"ע אה"ע סי׳ קלד סעיף ה וסי׳ קנד סעיף כא:

קפב ד מי׳ שם וסמג שם טוש"ע שם סי׳ קלד סעיף מ:

קפג ה מי׳ שם טוש"ע שם סעיף ט:

רבינו גרשום

יקריב אותו. דלגבי עולה אותו יתירא הוא וקאמר מלמד דכופין אותו להקריב כשנדר. דניחא ליה דתיהוי ליה כפרה בקרבנו וגמר ומתרצה: כופין אותו. ליתן גט לאותן שכופין אותן להוציא כגון מוכה שחין ובעל (פוליפוס) כו׳: התם נמי סבר. האי מוכה שחין מצוה לשמוע דברי חכמים שנזהו כן ומתרצה. אלא סברא דכי אמר תלייהו וזבין דזביניה זביני דאגב אונסי׳ גמר ומקני: גט המעושה. ע"י ב"ד ישראל כש׳: ותולה עצמה בעכו"ם (ה) שאנס עצמה לגרשה. התם נמי נימא אגב אונסיה גמר בעל הבית ומקני ליה: מודה שמואל היכא דיהיב זוזי. דגמר ומקני ליה: מאי איכא למימר. אמאי אפי׳ קרקע בדין הוא דיש לו דאגב אונסיה גמר ומקני. אין הדאי יש לו קרקע. והא דרב ביבי מימרא היא ואינה עיקר דאינה לא משנה ולא ברייתא כי אם מימרא בעלמא:

(ה) נראה דל"ל שיתנם את בעלה לגרשה.

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com